

Paraula i vida

Pere Claver, esclau dels esclaus

**Lluís Martínez
Sistach**

Cardenal, arquebisbe
de Barcelona

Els jesuïtes han celebrat en el 2013 i en el que va de 2014 dues commemoracions notables de la seva història: el 125è aniversari de la canonització del missioner català sant Pere Claver, que va dedicar la seva vida als esclaus negres a la Colòmbia colonial espanyola del segle XVII, i el bicentenari de la restauració de la Companyia després del període en què va estar dissolta (1773-1814).

Sant Pere Claver té una actualitat perenne perquè és un exemple de cristià solidari, de vida compromesa a l'ajuda i l'alliberament dels més febles. El teòleg Josep Maria Rovira Belloso, significativament, menciona Pere Claver en un escrit acadèmic dedicat a sant Tomàs d'Aquino. Diu que, a més de la perfecció formal i lògica, el saber teològic té una dimensió pràctica, que impulsa vers els altres i especialment vers els pobres i marginats. Aquest és un concepte que va més enllà del treball teològic acadèmic, si es vol dir així, però que dóna a la teologia una neces-

sària tensió vers el Regne de Déu proclamat per Jesucrist, que s'ha de manifestar en l'atenció als més pobres i febles de cada societat. El doctor Rovira Belloso escriu amb tota raó: «Hom recorda aquí sant Pere Claver acostant-se als esclaus per donar-los escalf material i vida. La teologia té una dimensió certament *veritativa*, però també inclou el vessant de la realització pràctica, com ha estat afirmat per sant Tomàs d'Aquino.»

Aquesta dimensió *samaritana* de la fe i de la teologia brillà en sant Pere Claver, nascut a Verdú (Urgell) l'any 1580. Essent ja clergue del bisbat de Vic, entrà a la Companyia de Jesús el 1602 al noviciat de Tarragona. Cursà les humanitats clàssiques a Girona i la filosofia a Mallorca, on entrà en contacte amb un sant jesuïta famós, tot bondat, saviesa i humilitat, Alfonso Rodríguez, porter del Col·legi de Montis-ion, el qual seria canonitzat el mateix dia que el fill de Verdú per Lleó XIII l'any 1888. Pere Claver també fou ciutadà de Barcelona com a estudiant de teologia

de 1608 a 1610. Marxà cap a les missions del Nou Món i durant 40 anys va viure a Cartagena d'Índies, a Colòmbia, dedicat totalment als esclaus negres que eren portats des d'Àfrica, servint-los de manera abnegada, amb un extraordinari exercici de la solidaritat amb ells. Està considerat un veritable precursor de la defensa dels drets humans abans que fossin anomenats així. Va treballar per superar les dificultats que alguns grups de la societat colonial plantejava a la seva missió de ser *esclau dels esclaus negres*: és un text que es conserva escrit de pròpia mà: «*Petrus Claver aetiopum semper servus*» («Pere Claver esclau per sempre dels *etiops*», que era el terme amb què es denominava els negres). Morí a Cartagena d'Índies el 8 de setembre de 1654 i actualment aquest sant català és el patró de Colòmbia i, sobretot, és un exemple eminent de la dimensió alliberadora i solidària de la fe. Es va complir en ell allò que va escriure al final de la seva partida de baptisme el sacerdot de Verdú: «Déu el faci bon cristià.»